

2024/637

7.3.2024

ZALECENIE KOMISJI (UE) 2024/637

z dnia 18 grudnia 2023 r.

w sprawie projektu zaktualizowanego zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu Słowenii obejmującego lata 2021–2030 i spójności środków wprowadzonych przez Słowenię z unijnym celem neutralności klimatycznej oraz zapewnieniem postępów w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu

(Jedynie tekst w języku słoweńskim jest autentyczny)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchycenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 9 ust. 2 i art. 14 ust. 6,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 ⁽²⁾, w szczególności jego art. 7 ust. 2,

a także mając na uwadze, co następuje:

Zalecenia w sprawie projektu zaktualizowanego zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu (KPEiK) Słowenii obejmującego lata 2021–2030

- (1) 29 czerwca 2023 r. Słowenia przedłożyła projekt zaktualizowanego zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu.
- (2) W art. 3 i załączniku I do rozporządzenia (UE) 2018/1999 („rozporządzenie w sprawie zarządzania unią energetyczną”) określono elementy, które należy zamieścić w zaktualizowanym zintegrowanym krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu. W grudniu 2022 r. Komisja przyjęła wytyczne dla państw członkowskich dotyczące procesu i zakresu opracowywania projektu i ostatecznej wersji zaktualizowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu ⁽³⁾. W wytycznych określono dobre praktyki i przedstawiono skutki niedawnych zmian politycznych, prawnych i geopolitycznych w polityce energetycznej i klimatycznej.
- (3) W związku z planem REPowerEU ⁽⁴⁾ oraz w ramach cykli europejskiego semestru 2022 i 2023 Komisja położyła duży nacisk na potrzeby państw członkowskich w zakresie reform i inwestycji w dziedzinie energii i klimatu, aby zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przystępność cenową energii poprzez przyspieszenie ekologicznej i sprawiedliwej transformacji. Znajduje to odzwierciedlenie w sprawozdaniach krajowych dotyczących Słowenii z 2022 r. i 2023 r. ⁽⁵⁾ oraz w zaleceniach Rady dla Słowenii ⁽⁶⁾. Państwa członkowskie powinny uwzględnić w swoich ostatecznych wersjach zaktualizowanych zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu najnowsze zalecenia dla poszczególnych krajów.

⁽¹⁾ Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1.

⁽³⁾ Zawiadomienie Komisji w sprawie wytycznych dla państw członkowskich dotyczących aktualizacji krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu na lata 2021–2030 (Dz.U. C 495 z 29.12.2022, s. 24).

⁽⁴⁾ COM(2022) 230 final.

⁽⁵⁾ SWD(2022) 626 final, SWD(2023) 624 final.

⁽⁶⁾ COM(2022) 626, zalecenie dotyczące zalecenia Rady; COM(2023) 624 final, zalecenie dotyczące zalecenia Rady.

- (4) Zalecenia Komisji dotyczące osiągnięcia celów krajowych na podstawie rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego (rozporządzenia ESR) ⁽⁷⁾ opierają się na prawdopodobieństwie przestrzegania przez państwa członkowskie celów na 2030 r., z uwzględnieniem zasad korzystania z elastyczności przewidzianych w rozporządzeniu ESR.
- (5) Zalecenia Komisji dotyczące wychwytywania, składowania i utylizacji dwutlenku węgla (CCUS) mają na celu uzyskanie przeglądu planowanego wdrożenia tych technologii na szczeblu krajowym, w tym informacji na temat rocznych ilości CO₂, które mają zostać wychwycone do 2030 r., w podziale na źródło wychwyconego CO₂ pochodzącego z instalacji objętych dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁸⁾ lub z innych źródeł, takich jak źródła biogeniczne lub bezpośrednie wychwytywanie z powietrza; na temat planowanej infrastruktury do transportu CO₂; oraz na temat potencjalnej krajowej zdolności magazynowania CO₂ i objętości iniekcji CO₂, które mają być dostępne w 2030 r.
- (6) Zalecenia Komisji dotyczące wyników na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841 ⁽⁹⁾ (rozporządzenia LULUCF) odnoszą się do realizacji przez państwo członkowskie zasady zerowego salda w latach 2021–2025 (okres 1) oraz celu krajowego na lata 2026–2030 (okres 2), z uwzględnieniem przepisów regulujących korzystanie z elastyczności określonych w tym rozporządzeniu. W zaleceniach Komisji uwzględniono również fakt, że w okresie 1 wszelkie nadwyżki emisji na mocy rozporządzenia LULUCF będą automatycznie objęte rozporządzeniem ESR.
- (7) Aby przystosowanie się do zmiany klimatu odpowiednio przyczyniało się do osiągnięcia celów w zakresie energii i łagodzenia zmiany klimatu, konieczne jest zidentyfikowanie potencjalnych zagrożeń klimatycznych oraz przeanalizowanie wrażliwości na zmiany klimatu i ryzyka związanego z klimatem, które mogą mieć wpływ na odnośne obszary, populacje i sektory. W zaleceniach Komisji dotyczących przystosowania się do zmiany klimatu rozważano zakres, w jakim Słowenia włączyła do zaktualizowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu cele związane z przystosowaniem się do zmiany klimatu uwzględniające ryzyko klimatyczne, które mogłoby uniemożliwić Słowenii osiągnięcie założeń i celów unii energetycznej. Bez konkretnych polityk i środków w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu, zaplanowanych i wdrożonych, realizacja założeń w wymiarze unii energetycznej jest zagrożona. Gospodarka wodna w zmieniających się warunkach klimatycznych wymaga szczególnej uwagi ze względu na ryzyko zakłóceń w dostawach energii elektrycznej, ponieważ powodzie, upały i susze wywierają wpływ na produkcję energii.
- (8) Zalecenia Komisji dotyczące poziomu ambicji w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych wynikają ze wzoru określonego w załączniku II do rozporządzenia (UE) 2018/1999, który opiera się na obiektywnych kryteriach, oraz opierają się na głównych politykach i środkach, których brakuje w projekcie zaktualizowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu Słowenii, aby umożliwić terminowe i racjonalne pod względem kosztów osiągnięcie krajowego wkładu Słowenii w wiążący unijny cel w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, zgodnie z którym w 2030 r. co najmniej 42,5 % energii ma pochodzić ze źródeł odnawialnych, przy wspólnym dążeniu do zwiększe-

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie od 2021 r. do 2030 r. przyczyniających się do działań na rzecz klimatu w celu wywiązania się z zobowiązań wynikających z Porozumienia paryskiego oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 26), zmienione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/857 z dnia 19 kwietnia 2023 r. zmieniającym rozporządzenie (UE) 2018/842 w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie od 2021 r. do 2030 r. przyczyniających się do działań na rzecz klimatu w celu wywiązania się z zobowiązań wynikających z porozumienia paryskiego oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1999 (Dz.U. L 111 z 26.4.2023, s. 1).

⁽⁸⁾ Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. 275 z 25.10.2003, s. 32).

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 i zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 oraz decyzję nr 529/2013/UE (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 1), zmienione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/839 z dnia 19 kwietnia 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2018/841 w odniesieniu do zakresu stosowania, uproszczenia przepisów dotyczących sprawozdawczości i zgodności oraz określenia celów państw członkowskich na 2030 r., a także zmiany rozporządzenia (UE) 2018/1999 w odniesieniu do poprawy monitorowania, sprawozdawczości, śledzenia postępów i przeglądu (Dz.U. L 107 z 21.4.2023, s. 1).

nia go do 45 % zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 ⁽¹⁰⁾ w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych. Zalecenia Komisji opierają się również na wkładzie Słowenii w realizację celów szczegółowych określonych w art. 15a, 22a, 23, 24 i 25 tej dyrektywy oraz na związanych z nimi politykach i środkach służących jej szybkiej transpozycji i wdrożeniu. Zalecenia odzwierciedlają znaczenie opracowania kompleksowego długoterminowego planowania wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności energii wiatrowej, w celu zwiększenia widoczności europejskiego sektora produkcji i operatorów sieci zgodnie z europejskim pakietem na rzecz energii wiatrowej ⁽¹¹⁾.

- (9) Zalecenia Komisji dotyczące krajowego wkładu w efektywność energetyczną opierają się na art. 4 dyrektywy (UE) 2023/1791 ⁽¹²⁾ w sprawie efektywności energetycznej oraz na wzorze zawartym w załączniku I do tej dyrektywy, a także na związanych z nią politykach i środkach służących jej wdrożeniu.
- (10) W zaleceniach Komisji szczególną uwagę zwrócono na cele, założenia i wkłady oraz związane z nimi polityki i środki służące realizacji planu REPowerEU z myślą o szybkim uniezależnieniu się od rosyjskich paliw kopalnych. Uwzględniają one wnioski wyciągnięte z wdrożenia pakietu „Oszczędzanie gazu na bezpieczną zimę” ⁽¹³⁾. Zalecenia odzwierciedlają konieczność zwiększenia odporności systemu energetycznego w świetle obowiązków wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/941 ⁽¹⁴⁾ w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 ⁽¹⁵⁾ dotyczącego bezpieczeństwa dostaw gazu zgodnie z zaleceniem Komisji w sprawie magazynowania energii ⁽¹⁶⁾.
- (11) W zaleceniach Komisji uwzględniono potrzebę przyspieszenia integracji wewnętrznego rynku energii w celu zwiększenia roli elastyczności oraz wzmocnienia pozycji konsumentów i ich ochrony. W zaleceniach Komisji wzięto również pod uwagę znaczenie oszacowania liczby gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym zgodnie z wymogami art. 3 rozporządzenia (UE) 2018/1999 oraz z zaleceniem Komisji (UE) 2023/2407 ⁽¹⁷⁾.
- (12) Zalecenia Komisji odzwierciedlają znaczenie zapewnienia wystarczających inwestycji w badania naukowe i innowacje w dziedzinie czystej energii w celu pobudzenia ich zdolności rozwojowych i produkcyjnych, w tym w odpowiednie polityki i środki na rzecz energochłonnych sektorów przemysłu i innych branż, a także potrzebę podnoszenia kwalifikacji siły roboczej w przemyśle neutralnym emisyjnie z myślą o skonsolidowaniu silnej, konkurencyjnej i ekologicznej gospodarki w Unii.
- (13) Zalecenia Komisji opierają się na zobowiązaniach podjętych na mocy porozumienia paryskiego do stopniowego ograniczenia wykorzystywania paliw kopalnych, a także na znaczeniu stopniowego wycofywania dotacji do paliw kopalnych.

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82), zmieniona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) 2023/2413 z dnia 18 października 2023 r. zmieniającą dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylającą dyrektywę Rady (UE) 2015/652 (Dz.U. L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁽¹¹⁾ Komunikat w sprawie europejskiego planu działania na rzecz energii wiatrowej COM(2023) 669 final, 24.10.2023 r. oraz komunikat w sprawie osiągnięcia ambitnych unijnych celów w zakresie energii z morskich źródeł odnawialnych, COM(2023) 668 final.

⁽¹²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie efektywności energetycznej oraz zmieniająca rozporządzenie (UE) 2023/955 (Dz.U. L 231 z 20.9.2023, s. 1).

⁽¹³⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Oszczędzanie gazu na bezpieczną zimę”, COM(2022) 360 final.

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/941 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej i uchylające dyrektywę 2005/89/WE (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 z dnia 25 października 2017 r. dotyczące środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (UE) nr 994/2010 (Dz.U. L 280 z 28.10.2017, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Zalecenie Komisji z dnia 14 marca 2023 r. Magazynowanie energii – Podstawa zdekarbonizowanego i bezpiecznego systemu energetycznego UE (Dz.U. C 103 z 20.3.2023, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Zalecenie Komisji (UE) 2023/2407 z dnia 20 października 2023 r. dotyczące ubóstwa energetycznego (Dz.U. L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2407/oj>).

- (14) Zalecenia Komisji dotyczące potrzeb inwestycyjnych wynikają z przeprowadzonej przez nią oceny, czy projekt zaktualizowanego planu zawiera ogólny przegląd potrzeb inwestycyjnych niezbędnych do osiągnięcia założeń, celów i wkładów we wszystkich wymiarach unii energetycznej; czy wskazuje źródła finansowania, z rozróżnieniem źródeł prywatnych i publicznych; oraz czy przedstawiono w nim inwestycje zgodne ze słoweńskim planem odbudowy i zwiększania odporności, słoweńskim terytorialnym planem sprawiedliwej transformacji oraz zaleceniami krajowymi na lata 2022–2023 wydanymi w ramach europejskiego semestru, a także czy obejmuje on solidną ocenę makroekonomiczną planowanych polityk i środków. Krajowy plan w dziedzinie energii i klimatu powinien zapewniać przejrzystość i przewidywalność krajowych polityk i środków w celu zagwarantowania pewności inwestycji.
- (15) Zalecenia Komisji odzwierciedlają kluczowe znaczenie szeroko zakrojonych konsultacji regionalnych oraz zapewnienia wczesnych i pluralistycznych konsultacji w sprawie planu, w tym skutecznego udziału społeczeństwa oraz wystarczających informacji i ram czasowych zgodnie z konwencją z Aarhus ⁽¹⁸⁾.
- (16) Zalecenia Komisji dotyczące sprawiedliwej transformacji odzwierciedlają ocenę tego, czy w słoweńskim planie wystarczająco szczegółowo określono odpowiednie skutki społeczne transformacji klimatycznej i energetycznej i jej wpływ na zatrudnienie i umiejętności oraz wskazano stosowne polityki i środki towarzyszące wspierające sprawiedliwą transformację, przy jednoczesnym przyczynianiu się do propagowania zarówno praw człowieka, jak i równouprawnienia płci.
- (17) Zalecenia Komisji dla Słowenii opierają się na ocenie projektu zaktualizowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu ⁽¹⁹⁾, który jest publikowany wraz z niniejszym zaleceniem.
- (18) Słowenia powinna należycie uwzględnić niniejsze zalecenia przy opracowywaniu ostatecznej wersji zaktualizowanego zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu, który ma przedłożyć do 30 czerwca 2024 r.

Zalecenia dotyczące spójności z unijnym celem neutralności klimatycznej oraz zapewnieniem postępów w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu

- (19) Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/1119 (Europejskie prawo o klimacie) Komisja jest zobowiązana do oceny spójności środków krajowych z celem neutralności klimatycznej oraz zapewnieniem postępów w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu. Komisja oceniła spójność środków wprowadzonych przez Słowenię z tymi celami ⁽²⁰⁾. Poniższe zalecenia oparte są na tej ocenie. Słowenia powinna należycie uwzględnić niniejsze zalecenia i podjąć działania następcze w związku z nimi zgodnie z Europejskim prawem o klimacie.
- (20) Solidna ocena ryzyka jest warunkiem wstępnym strategicznej i dobrze ukierunkowanej polityki przystosowania się do zmiany klimatu. Powinna ona opierać się na najnowszej wiedzy naukowej o klimacie i wynikach testów warunków skrajnych oraz być regularnie aktualizowana w celu identyfikacji najsłabszych grup ludności, infrastruktury i sektorów narażonych na zmianę klimatu. Skuteczne przystosowanie się do zmiany klimatu na niezbędną skalę i we wszystkich narażonych sektorach wiąże się z koniecznością ustanowienia struktury zarządzania i koordynowania działań o ściśle określonych uprawnieniach, która będzie korzystała ze wsparcia politycznego na wysokim szczeblu. W skład tej struktury może wchodzić międzyresortowa grupa zadaniowa lub międzyresortowy komitet. Aby pomóc państwom członkowskim w aktualizacji i wdrażaniu kompleksowych krajowych strategii, planów i polityk w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, w lipcu 2023 r. Komisja przyjęła zestaw wytycznych ⁽²¹⁾. Monitorowanie i ocena starań na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu są niezbędne do utrzymania rozliczalności i poprawy polityki w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu. W celu finansowania przystosowania się do zmiany klimatu można uruchomić różne unijne instrumenty finansowania. Kwestie odporności na zmianę klimatu powinny znaleźć się na pierwszym planie przy opracowywaniu przez państwa członkowskie planów krajowych w ramach odpowiednich funduszy unijnych. Żadne z wydatków nie powinny być szkodliwe dla przystosowania się do zmiany klimatu, tzn. nie powinny zwiększać podatności na jej skutki ani beneficjentów, ani innych podmiotów. Potrzeby inwestycyjne w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu rosną i będą wzrastać coraz szybciej w najbliższych dziesięcioleciach. Większemu finansowaniu powinny towarzyszyć wystarczające zdolności i wiedza fachowa niezbędne do administracji i wdrażania, aby zapewnić jakość wydatków i zdolność absorpcyjną oraz uniknąć niewłaściwego przystosowania się do zmiany klimatu. Oprócz finansowania publicznego i prywatnego można by również rozważyć innowacyjne instrumenty finansowania w ramach współpracy z sektorem prywatnym i instytucjami finansowymi.

⁽¹⁸⁾ Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska z dnia 25 czerwca 1998 r. („konwencja z Aarhus”).

⁽¹⁹⁾ SWD(2023) 924.

⁽²⁰⁾ Sprawozdanie z postępu prac na temat działań UE w dziedzinie klimatu za 2023 r., COM(2023) 653 final, oraz dokument roboczy służb Komisji dotyczący oceny postępów w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu w poszczególnych państwach członkowskich zgodnie z Europejskim prawem o klimacie, SWD(2023) 932.

⁽²¹⁾ Wytyczne dotyczące strategii i planów państw członkowskich w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu (Dz.U. C 264 z 27.7.2023, s. 1).

- (21) Systemowa zdolność przystosowania się do zmiany klimatu jest kluczowym elementem pozwalającym uniknąć potencjalnych szkód lub je złagodzić, wykorzystać możliwości i radzić sobie z konsekwencjami. Fizyczne skutki zmiany klimatu postępują szybciej niż przewidywano. Postępy w zakresie zdolności przystosowawczych są potrzebne na wszystkich poziomach sprawowania rządów oraz w sektorze publicznym i prywatnym, co wymaga większej świadomości na temat podatności na skutki i zagrożeń. Wiele interwencji w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu rozpoczyna się na szczeblu lokalnym i regionalnym. Władze lokalne odgrywają zasadniczą rolę we wspieraniu zaangażowania społeczeństwa i działań lokalnych. Należy zapewnić znaczącą wymianę i skoordynowane działania na wszystkich poziomach sprawowania rządów. Prywatne zainteresowane strony są inicjatorami zmian dzięki dostarczaniu informacji, zasobów, zdolności i finansowania.
- (22) Rozwiązania oparte na przyrodzie oferują skuteczne, racjonalne pod względem kosztów warianty przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków, jeżeli zachęca się do ich wdrażania za pomocą strategicznych ram, polityki i finansowania. Rozwiązania te mogą być wdrażane niezależnie lub włączone do innych środków na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków, w połączeniu z rozwiązaniami o bardziej technologicznym charakterze lub opartymi na infrastrukturze. Przy wdrażaniu należy wziąć pod uwagę złożoność ekosystemów i przewidywane skutki zmiany klimatu, kontekst lokalny, powiązane interesy i wartości oraz warunki społeczno-gospodarcze,

NINIEJSZYM ZALECA, ABY SŁOWENIA PODJĘŁA NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA:

DOTYCZĄCE PROJEKTU ZAKTUALIZOWANEGO KRAJOWEGO PLANU W DZIEDZINIE ENERGII I KLIMATU NA PODSTAWIE ROZPORZĄDZENIA (UE) 2018/1999

1. Uzpełniła informacje dotyczące istniejących i planowanych polityk i środków, w szczególności w sektorze transportu i w odniesieniu do emisji innych niż emisje CO₂, emisji metanu, N₂O i fluorowanych gazów cieplarnianych pochodzących z sektora energetycznego, procesów przemysłowych i użytkowania produktów, rolnictwa i gospodarowania odpadami, które mają przyczynić się do osiągnięcia krajowego celu w zakresie emisji gazów cieplarnianych w ramach rozporządzenia ESR. Jasno określiła ich zakres, harmonogram i, w miarę możliwości, spodziewany wpływ na redukcję emisji gazów cieplarnianych, w tym w odniesieniu do środków w ramach unijnych programów finansowania, takich jak wspólna polityka rolna.
2. Określiła ilość emisji CO₂, którą można wychwycić rocznie do 2030 r., w tym źródło. Podała szczegółowe informacje na temat sposobu transportu wychwyconego CO₂. Określiła ogólną zdolność magazynowania i objętość iniekcji CO₂ dostępną do 2030 r.
3. Wyzaczyła konkretną ścieżkę prowadzącą do osiągnięcia krajowego celu dla sektora LULUCF określonego w rozporządzeniu (UE) 2018/841. Przedstawiła szczegółowe informacje na temat planowanych środków w sektorze LULUCF, ilościowo określając ich przewidywane skutki, aby zapewnić skuteczne dostosowanie pochłaniania gazów cieplarnianych w tym sektorze do zasady zerowego salda obowiązującej do 2025 r., do unijnego celu pochłaniania gazów cieplarnianych netto na 2030 r. wynoszącego -310 Mt ekwiwalentu CO₂ oraz krajowego celu pochłaniania gazów cieplarnianych na poziomie 212 kt ekwiwalentu CO₂ określonych w rozporządzeniu (UE) 2018/841. Przedstawiła jasne informacje na temat sposobu, w jaki fundusze publiczne (zarówno fundusze unijne, w tym w ramach wspólnej polityki rolnej, jak i pomoc państwa) oraz finansowanie prywatne za pomocą systemów rolnictwa węglowego są konsekwentnie i skutecznie wykorzystywane do osiągnięcia krajowego celu pochłaniania gazów cieplarnianych netto. Podała informacje na temat stanu realizacji i postępów, jakie należy poczynić w zapewnianiu poprawy wyższych poziomów/jednoznacznych geograficznie zbiorów danych na potrzeby monitorowania, sprawozdawczości i weryfikacji, zgodnie z częścią 3 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2018/1999.
4. Dostarczyła dodatkową analizę istotnych wrażliwości na zmiany klimatu i ryzyka związanego z klimatem w odniesieniu do osiągnięcia krajowych założeń, celów i wkładów oraz polityk i środków w poszczególnych wymiarach unii energetycznej. Lepiej przedstawiła i ilościowo określiła powiązanie z konkretnymi celami i politykami unii energetycznej, które powinny być wspierane w ramach polityk i środków w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu. Ustanowiła dodatkowe polityki i środki w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu w sposób wystarczająco szczegółowy, aby wesprzeć realizację przez Słowenię krajowych założeń, celów i wkładów w ramach unii energetycznej.
5. Znacznie zwiększyła ambitny udział odnawialnych źródeł energii na poziomie co najmniej 46 % jako wkład w realizację wiążącego unijnego celu w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na 2030 r. określonego w art. 3 ust. 1 dyrektywy (UE) 2018/2001, zmienionego zgodnie ze wzorem określonym w załączniku II do rozporządzenia (UE) 2018/1999. Uwzględniła orientacyjną trajektorię osiągnięcia punktów odniesienia na 2025 r. i 2027 r. wynikających z art. 4 lit. a) ppkt 2 rozporządzenia (UE) 2018/1999.

6. Przedstawiła szacunkową trajektorię i długoterminowy plan wykorzystywania technologii energii odnawialnej w ciągu najbliższych 10 lat, z perspektywą do 2040 r. Uwzględniła orientacyjny cel dotyczący innowacyjnych technologii energii odnawialnej zgodnie ze zmienioną dyrektywą (UE) 2018/2001. Uwzględniła konkretne cele przyczyniające się do osiągnięcia wiążącego celu cząstkowego dotyczącego paliw odnawialnych pochodzenia niebiologicznego w przemyśle do 2030 r. Potwierdziła wiążące cele w zakresie ogrzewania i chłodzenia zarówno na lata 2021–2025, jak i na lata 2026–2030 oraz uwzględniła orientacyjny cel polegający na osiągnięciu dodatkowych zobowiązań określonych w załączniku IA do zmienionej dyrektywy (UE) 2018/2001. Uwzględniła cel cząstkowy dotyczący zaawansowanych biopaliw i paliw odnawialnych pochodzenia niebiologicznego, zapewniając przestrzeganie minimalnego poziomu paliw odnawialnych pochodzenia niebiologicznego w 2030 r.
7. Uwzględniła szczegółowe i ilościowe polityki i środki w sposób umożliwiający terminowe i racjonalne pod względem kosztów osiągnięcie krajowego wkładu w wiążący unijny cel w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, zgodnie z którym w 2030 r. 42,5 % energii ma pochodzić ze źródeł odnawialnych, przy wspólnym dążeniu do zwiększenia go do 45 %. Opisała w szczególności, w jaki sposób zamierza przyspieszyć udzielanie pozwoleń, i wyszczególniła technologie energii odnawialnej, w odniesieniu do których planuje wyznaczyć „obszar przyspieszonego rozwoju odnawialnych źródeł energii” dzięki szybszym i prostszym procedurom. Opisała, w jaki sposób zamierza przyspieszyć wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii poprzez upowszechnianie umów zakupu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, gwarancje pochodzenia oraz ramy umożliwiające propagowanie prosumpcji i społeczności energetycznych. Opisała, w jaki sposób zamierza uwzględnić założenia obowiązku spoczywającego na dostawcach paliw w sektorze transportu, a także porównywalne środki na rzecz propagowania wodoru w przemyśle, oraz przyczyni się do przygotowania UE do handlu wodorem odnawialnym. Przedstawiła konkretne środki, dzięki którym zamierza przyspieszyć wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii i stopniowe wycofywanie paliw kopalnych w sektorze ogrzewania i chłodzenia, w szczególności w systemach ciepłowniczych i chłodniczych oraz w celu zapewnienia ram umożliwiających zwiększenie integracji między sieciami elektroenergetycznymi oraz ciepłowniczymi i chłodniczymi, oraz rozwinąć lub zmodernizować efektywną infrastrukturę ciepłowniczą i chłodniczą opartą na odnawialnych źródłach energii.
8. Uwzględniła prognozy dotyczące zapotrzebowania na bioenergię i jej podaży w poszczególnych sektorach oraz przedstawiła dane dotyczące przywozu i źródła biomasy leśnej wykorzystywanej do produkcji energii. Uwzględniła ocenę krajowych dostaw biomasy leśnej do celów energetycznych w latach 2021–2030 zgodnie z zastrzonymi kryteriami zrównoważonego rozwoju określonymi w art. 29 zmienionej dyrektywy (UE) 2018/2001 oraz ocenę zgodności przewidywanego wykorzystania biomasy leśnej do produkcji energii z zobowiązaniami Słowenii wynikającymi ze zmienionego rozporządzenia LULUCF, w szczególności na lata 2026–2030, wraz ze środkami i politykami krajowymi mającymi na celu zapewnienie takiej zgodności. Uwzględniła dodatkowe środki mające na celu propagowanie zrównoważonej produkcji biometanu, biorąc pod uwagę potencjał i produkcję zrównoważonego biogazu/biometanu w Słowenii oraz profil zużycia gazu ziemnego i istniejącą infrastrukturę, a także wykorzystanie produktu pofermentacyjnego i zastosowania biogenicznego CO₂.
9. W miarę możliwości przedstawiła przewidywany harmonogram działań prowadzących do przyjęcia ustawodawczych i pozaustawodawczych polityk i środków mających na celu transpozycję i wdrożenie przepisów zmienionej dyrektywy (UE) 2018/2001, w szczególności w odniesieniu do środków, o których mowa w poprzednich punktach.
10. Uwzględniła krajowy wkład w zakresie efektywności energetycznej na podstawie zużycia energii końcowej w wiążącym celu Unii w zakresie zużycia energii końcowej na 2030 r. zgodnie z art. 4 dyrektywy (UE) 2023/1791 i załącznikiem I do tej dyrektywy lub w wysokości równej skorygowanemu orientacyjnemu wkładowi krajowemu, który Komisja przedstawi każdemu państwu członkowskiemu do dnia 1 marca 2024 r. na podstawie art. 4 ust. 5 tej dyrektywy. Uwzględniła krajowy wkład w zakresie efektywności energetycznej na podstawie zużycia energii pierwotnej w orientacyjnym unijnym celu w zakresie zużycia energii pierwotnej zgodnie z art. 4 dyrektywy (UE) 2023/1791 i załącznikiem I do tej dyrektywy. Uwzględniła wielkość zmniejszenia zużycia energii, którą mają osiągnąć wszystkie instytucje publiczne, w podziale na sektory i całkowitą powierzchnię ogrzewanych lub chłodzonych budynków będących własnością instytucji publicznych, która co roku ma być poddana renowacji, lub odpowiednie roczne oszczędności energii, które mają zostać osiągnięte. Wyjaśniła, w jaki sposób ustalono roczny wskaźnik oszczędności energii i podstawę obliczeń na potrzeby spełnienia obowiązku oszczędności energii.
11. Określiła kompletne polityki i środki mające na celu osiągnięcie krajowych wkładów w zakresie efektywności energetycznej, w szczególności sposób wdrożenia zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”. Określiła solidne programy finansowania i systemy wsparcia w zakresie efektywności energetycznej, umożliwiające pozyskiwanie inwestycji prywatnych i dodatkowego współfinansowania. Przedstawiła środki oszczędności energii, aby zapewnić uzyskanie wymaganych skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii do 2030 r., oraz środki mające na celu propagowanie audytów energetycznych i systemów zarządzania energią.

12. Uwzględniła zaktualizowaną ambicję w celu zapewnienia wysoce energooszczędnych i niskoemisyjnych krajowych zasobów budowlanych oraz przekształcenia istniejących budynków w budynki bezemisyjne do 2050 r. Uwzględniła pośrednie kamienie milowe na lata 2030 i 2040 oraz porównanie z najnowszą długoterminową strategią renowacji.
13. Wyjaśniła szczegółowo, w jaki sposób Słowenia znacząco wzmocni wymiar bezpieczeństwa energetycznego, w szczególności przez określenie jasnych celów w zakresie dywersyfikacji źródeł energii, zmniejszając ilość energii dostarczanej z rosyjskich paliw kopalnych. Uwzględniła szczegółowe polityki i środki służące osiągnięciu tych celów do 2030 r. Wzmocniła odporność swojego systemu energetycznego, w szczególności poprzez wyznaczenie celu polegającego na wykorzystywaniu magazynowania energii oraz przedstawienie polityk i środków mających na celu włączenie wymogów związanych z przystosowaniem się do zmiany klimatu do systemu energetycznego. Doprecyzowała przyszłą rolę energii jądrowej w jej koszyku energetycznym, biorąc pod uwagę dywersyfikację i długoterminowe dostawy materiałów jądrowych, paliwa, części zamiennych i usług oraz kwestię długoterminowego gospodarowania odpadami jądrowymi, w szczególności biorąc pod uwagę planowaną budowę nowych instalacji jądrowych. Oceniała adekwatność infrastruktury naftowej (rafinerii, zapasów ropy naftowej) względem przewidywanego spadku popytu na ropę naftową i przejścia na alternatywne rozwiązania o niższej emisyjności.
14. Przedstawiła jasne założenia i cele dotyczące odpowiedzi odbioru z myślą o zwiększeniu elastyczności systemu energetycznego w świetle oceny potrzeb w zakresie elastyczności oraz opisała sposób ułatwienia integracji systemu energetycznego w związku z art. 20a zmienionej dyrektywy (UE) 2018/2001. Rozwinęła bardziej konkurencyjne rynki detaliczne i wzmocniła pozycję konsumentów na rynku detalicznym dzięki ułatwieniu zmiany dostawcy, wzmocnienie odpowiedzi odbioru i konsumpcji własnej, uproszczeniu ofert detalicznych oraz zapewnieniu ich lepszej porównywalności.
15. Przedstawiła dodatkowe informacje na temat wdrażania i monitorowania krajowego planu działania na rzecz zwalczania ubóstwa energetycznego oraz programu na rzecz ograniczania ubóstwa energetycznego, który ma zostać uruchomiony w 2024 r., z uwzględnieniem zalecenia Komisji (UE) 2023/2407. Przedstawiła dodatkowe informacje na temat Rady Strategicznej ds. Ubóstwa Energetycznego oraz kontynuowała rozwijanie proponowanych środków ukierunkowanych na zmniejszenie ubóstwa energetycznego na szczeblu lokalnym.
16. Doprecyzowała krajowe cele w zakresie badań naukowych, innowacji i konkurencyjności na potrzeby wykorzystywania czystych technologii i wytyczyła drogę na lata 2030 i 2050 z myślą o wsparciu obniżenia emisyjności przemysłu i przejściu przedsiębiorstw na gospodarkę neutralną emisyjnie o obiegu zamkniętym. Przedstawiła polityki i środki mające na celu propagowanie opracowywania projektów neutralnych emisyjnie, w tym projektów istotnych dla energochłonnych sektorów przemysłu. Opisała przewidywalne i uproszczone ramy regulacyjne dotyczące procedur udzielania pozwoleń oraz sposób, w jaki dostęp do finansowania krajowego zostanie uproszczony w razie potrzeby. Zapewniła szczegółowe polityki i środki dotyczące cyfryzacji systemu energetycznego, rozwoju umiejętności związanych z czystą energią oraz ułatwienia otwartego handlu na rzecz odpornych i zrównoważonych łańcuchów dostaw kluczowych komponentów i urządzeń neutralnych emisyjnie.
17. Określiła reformy i środki mające na celu uruchomienie inwestycji prywatnych niezbędnych do osiągnięcia celów w zakresie energii i klimatu. Przedstawiła kompleksowy i spójny przegląd potrzeb w zakresie inwestycji publicznych i prywatnych w ujęciu łącznym i w podziale na sektory. Uzupełniła ogólnogospodarcze o oddolną ocenę poszczególnych projektów. Zamieściła zestawienie całkowitych potrzeb inwestycyjnych wraz z dodatkowymi informacjami na temat krajowych, regionalnych i unijnych źródeł finansowania, a także prywatnych źródeł finansowania, które mają zostać uruchomione. Dodała krótki opis rodzaju systemu wsparcia finansowego wybranego w celu wdrożenia polityk i środków, które są finansowane z budżetu publicznego, oraz stosowania mieszanych instrumentów finansowych z wykorzystaniem dotacji, pożyczek, pomocy technicznej i gwarancji publicznych, w tym roli krajowych banków prorozwojowych w odpowiednich systemach lub sposobu uruchamiania finansowania prywatnego. Rozważyła jako źródło finansowania, generowanie – w sposób racjonalny pod względem kosztów – transferów do innych państw członkowskich zgodnie z rozporządzeniem ESR. Zapewniła rzetelną ocenę makroekonomicznego wpływu planowanych polityk i środków.
18. Określiła, w jaki sposób polityki i środki zawarte w zaktualizowanym planie są zgodne ze słoweńskim krajowym planem odbudowy i zwiększania odporności oraz rozdziałem REPowerEU.

19. Szczegółowo wyjaśniła, w jaki sposób Słowenia zamierza wycofać dopłaty do paliw kopalnych.
20. Przedstawiła szczegółowe informacje na temat konsekwencji transformacji klimatycznej i energetycznej dla społeczeństwa, zatrudnienia i umiejętności lub wszelkich innych skutków dystrybucyjnych, a także na temat planowanych celów, polityk i środków wspierających sprawiedliwą transformację. Określiła formę wsparcia, wpływ inicjatyw, grupy docelowe i przeznaczone na ten cel zasoby, z uwzględnieniem zalecenia Rady w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej⁽²²⁾. Uwzględniła, w miarę możliwości, większą liczbę elementów w celu zapewnienia odpowiedniej podstawy analitycznej do przygotowania przyszłego planu społeczno-klimatycznego zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2023/955⁽²³⁾, w tym wytyczne dotyczące sposobu oceny wyzwań i skutków społecznych dla podmiotów znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji wynikających z systemu handlu uprawnieniami do emisji w przypadku spalania paliw w budynkach, transporcie drogowym i dodatkowych sektorach, a także wskazania potencjalnych beneficjentów i odpowiednich ram polityki. Wyjaśniła, w jaki sposób ramy polityki określone w krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu przyczynią się do przygotowania planu społeczno-klimatycznego Słowenii oraz w jaki sposób zostanie zapewniona spójność między tymi dwoma planami.
21. Przedstawiła podsumowanie opinii wyrażonych przez różne podmioty oraz podsumowanie sposobu, w jaki plan uwzględniła opinie przekazane podczas konsultacji.
22. Zintensyfikowała współpracę regionalną z sąsiednimi państwami członkowskimi oraz współpracę w ramach istniejących ram współpracy regionalnej, takich jak Grupa Wysokiego Szczebla ds. Tworzenia Gazowych Połączeń Międzysystemowych w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej (CESEC). Opisała, w jaki sposób Słowenia zamierza ustanowić ramy współpracy z innymi państwami członkowskimi do 2025 r. zgodnie z art. 9 dyrektywy (UE) 2023/2413. Kontynuowała starania na rzecz zawarcia z sąsiednimi państwami (Austrią i Węgrami) dwóch pozostałych wymaganych dwustronnych porozumień o solidarności dotyczących bezpieczeństwa dostaw gazu.

DOTYCZĄCE SPÓJNOŚCI ŚRODKÓW KRAJOWYCH Z CELEM NEUTRALNOŚCI KLIMATYCZNEJ ORAZ Z ZAPEWNIENIEM POSTĘPÓW W ZAKRESIE PRZYSTOSOWANIA SIĘ DO ZMIANY KLIMATU NA PODSTAWIE ROZPORZĄDZENIA (UE) 2021/1119

1. Przygotowała kompleksową ocenę ryzyka i słabych punktów, obejmującą między innymi takie sektory jak rolnictwo, leśnictwo, gospodarka wodna, zdrowie i energia. Ustanowiła strukturę zarządzania zdolną do wspierania efektywnych działań w zakresie planowania, wdrażania rozwiązań i realizacji inwestycji w obszarze przystosowania się do zmiany klimatu podejmowanych w odniesieniu do wszystkich sektorów i szczebli administracji. Zaktualizowała krajową strategię w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu w celu uwzględnienia w niej kwestii przystosowania się do zmiany klimatu w kluczowych wrażliwych sektorach oraz wyeliminowania luk i barier w tej dziedzinie. Zapewniła, aby polityki w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu były systematycznie i regularnie monitorowane i oceniane, a wyniki zostały odzwierciedlone w późniejszym zmienionym projekcie polityki i przy jej wdrażaniu. Położyła większy nacisk na kwestie związane z odpornością na zmianę klimatu przy wykorzystywaniu wsparcia z unijnych programów finansowania, takich jak wspólna polityka rolna, finansowanie w ramach polityki spójności i inne odpowiednie fundusze unijne. Zapewniła istnienie publicznych i prywatnych mechanizmów finansowania działań na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu oraz proporcjonalność budżetów względem potrzeb inwestycyjnych, w szczególności w priorytetowych sektorach podatnych na skutki zmiany klimatu. Fundusze unijne powinny być wydawane w taki sposób, aby podnosiły odporność na zmianę klimatu i nie zwiększały podatności na jej skutki (tj. przestrzeganie zasady „nie czyni poważnych szkód” przy przystosowywaniu się do zmiany klimatu).
2. Usprawniła koordynację między różnymi poziomami sprawowania rządów (krajowymi/regionalnymi/lokalnymi), aby dostosować narzędzia planowania i pomóc w skoordynowanych interwencjach mających na celu transformację systemową. Zaangażowała partnerów społecznych i zainteresowane strony z sektora prywatnego w opracowywanie i wdrażanie polityki oraz inwestycje. Dokumentowała przebieg i wyniki odpowiednich konsultacji. Ustanowiła mechanizmy zapewniające opracowanie polityk na szczeblu niższym niż krajowy oraz ich regularne przeglądy i aktualizacje.
3. Propagowała rozwiązania oparte na zasobach przyrody i przystosowanie się oparte na ekosystemach w krajowych strategiach, politykach i planach oraz zapewniała inwestycje w ich realizację.

⁽²²⁾ Zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 35).

⁽²³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/955 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie ustanowienia Społecznego Funduszu Klimatycznego i zmieniające rozporządzenie (UE) 2021/1060 (Dz.U. L 130 z 16.5.2023, s. 1).

Sporządzono w Brukseli dnia 18 grudnia 2023 r.

W imieniu Komisji
Kadri SIMSON
Członek Komisji
